

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

มุมมองจากผู้ตามต่อการมีภาวะผู้นำแบบสร้างแรงบันดาลใจของหัวหน้าภาควิชา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

Charismatic Leadership of Head Department at Prince of Songkla University, Hat
Yai Campus from the Perspective of Subordinate

ผู้วิจัย

กานดา จันทรย์แย้ม

Kanda Janyam

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีภาวะผู้นำแบบสร้างแรงบันดาลใจของหัวหน้าภาควิชาจากมุมมองของผู้ตาม อิทธิพลของเพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน บุคลิกภาพ ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้นำและผู้ตามต่อการมีภาวะผู้นำแบบสร้างแรงบันดาลใจของผู้นำจากมุมมองของผู้ตาม และคุณลักษณะที่จำเป็นของการมีภาวะผู้นำแบบสร้างแรงบันดาลใจจากมุมมองของผู้ตาม กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรที่สังกัดภาควิชาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จำนวน 214 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า จากมุมมองของผู้ตามหัวหน้าภาควิชามีภาวะผู้นำแบบสร้างแรงบันดาลใจอยู่ในระดับเป็นบางเวลา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีภาวะผู้นำแบบสร้างแรงบันดาลใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ตัวแปร คือ ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้นำผู้ตาม บุคลิกภาพแบบยึดมั่นในหลักการ บุคลิกภาพแบบเปิดตัว และเพศ และพบว่าคุณลักษณะที่ผู้ตามเห็นว่ามีความสำคัญต่อการมีภาวะผู้นำแบบสร้างแรงบันดาลใจของหัวหน้าภาควิชาคือ ความยุติธรรม ความเห็นอกเห็นใจ ความรอบรู้ในงาน ความกล้าตัดสินใจ และ ความซื่อสัตย์วางใจได้ตามลำดับ

คำสำคัญ : หัวหน้าภาควิชา ภาวะผู้นำแบบสร้างแรงบันดาลใจ บุคลิกภาพ ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้นำและผู้ตาม

Abstract

The objectives of this study were to investigate the level of charismatic leadership of head department from the perspective of subordinates, to explore the influence of gender, age, work experience, personality and leader-member social exchange on charismatic leadership, and to identify charismatic leadership traits. The subjects consisted of 214 subordinates from the departments in Prince of Songkla University. The data were collected through online

questionnaires, and analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and Multiple Regression Analysis. The results revealed that subordinates rate the charismatic leadership of head department at sometimes level. Moreover, there are 4 factors significantly influence charismatic leadership of head department at the level of .5. Leader-member social exchange, conscientiousness extraversion, and gender were significantly influenced on charismatic leadership. The subordinates indicated that charismatic leadership traits should be justice, careful, work knowing, bold and brave decision and honesty.

Keywords: Head department, Charismatic leadership, Personality, Leader-member social exchange

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

บทนำ

ภาวะผู้นำแบบสร้างแรงบันดาลใจ (Charismatic leadership) เป็นลักษณะสำคัญที่ช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม หรือทัศนคติของผู้ตามในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มกำลัง (Mumford, 2011) กระตุ้นให้ผู้ตามเกิดพลังหรือแรงจูงใจอย่างแรงกล้าในการปฏิบัติงาน (Meyer et al, 2006) โดยการแปลงค่านิยม วิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติของผู้ตามอย่างเป็นรูปธรรม (Peterson & Seligman, 2004) ซึ่งความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นมาเฉพาะระหว่างผู้นำกับผู้ตาม เกิดจากการที่ผู้นำแสดงอิทธิพลชักจูงใจผู้ตามและผู้ตามแสดงพฤติกรรมตอบสนองการชักจูงนั้น จากการศึกษาที่ผ่านมาชี้ว่าการมีภาวะผู้นำแบบสร้างแรงบันดาลใจสามารถพัฒนาได้ เนื่องจากไม่ได้เกิดจากลักษณะเฉพาะตัวของผู้นำเท่านั้น แต่ยังเป็นผลมาจากการรับรู้หรือตีความพฤติกรรมของผู้นำโดยผู้ตามด้วย (Conger, 1993) อีกทั้งผลที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อกันระหว่างผู้นำและผู้ตาม เป็นเงื่อนไขสำคัญที่นำไปสู่การมีภาวะผู้นำแบบสร้างแรงบันดาลใจ (Klein & House, 1995; Groves, 2005; Howell & Shamir, 2005; Bosco et al., 2015) โดยพบว่าภาวะผู้นำแบบสร้างแรงบันดาลใจสามารถพบได้ทุกระดับในองค์กร (Shamir, 1995) และพบว่าผู้ใต้บังคับบัญชาจะสะท้อนการทำงานของผู้นำโดยตรงของเขา ซึ่งมักจะเป็นผู้นำระดับกลาง หรือระดับต้นในองค์กรในฐานะที่เป็นผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน และกระตุ้นให้เกิดความภักดีต่อองค์กร (Bass, 1988)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำแบบสร้างแรงบันดาลใจของผู้นำจากมุมมองของผู้ตาม เนื่องจากการมีภาวะผู้นำแบบสร้างแรงบันดาลใจไม่สามารถแยกออกจากการรับรู้ของผู้ตามได้ การรับรู้หรือ